

Sesja II „Sfera realna gospodarki”

Panel 2: „Stan gospodarki a wyzwania czwartej rewolucji przemysłowej” – Podsumowanie

Moderatorzy – Prof. Eugeniusz Kwiatkowski, prof. Adam Noga

Pytania:

1. Akomodacja czwartej rewolucji przemysłowej w polskiej gospodarce. W czym można upatrywać szans i zagrożeń dla przedsiębiorstw, dziedzin gospodarki i regionów?
2. Jak ewoluuje i będzie ewoluował rynek pracy? Na ile „mogą mu pomóc” państwo, przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe?
3. Międzynarodowa konkurencyjność polskich przedsiębiorstw. Jak wyglądają polskie ogniwa w międzynarodowym łańcuchu wartości? Jakie są szanse na poprawę naszej pozycji konkurencyjnej?
4. Konieczność i sposoby dokonywania zmian infrastrukturalnych dla długookresowego wzrostu gospodarki Polski. Rewolucja czy ewolucja w energetyce? Ekonomia platform i infostrad? Centralizacja czy decentralizacja systemów komunikacyjnych? Jak stymulować ewolucję modeli agrobiznesu i infrastruktury regionalnej?

Paneliści:

1. Prof. Tadeusz Baczek, INE PAN
2. Dr Jakub Górka, UW
3. Prof. Ewa Okoń-Horodyńska, UJ
4. Dr inż. Anna Stankowska, SGH
5. Prof. Marzenna Weresa, SGH
6. Dr hab. Mariusz Zieliński, Polit. Opolska
7. Prof. Jerzy Żyżyński, UW.

Po dokonaniu wprowadzenia do dyskusji przez moderatorów, paneliści zaprezentowali idee i poglądy dotyczące pytań panelowych. Następnie odbyła się dyskusja wokół tych pytań i wystąpień panelistów z udziałem wielu osób uczestniczących w sesji. Zgodnie z tematem głównym panelu, dyskusja toczyła się wokół problemów sfery realnej gospodarki w warunkach czwartej rewolucji przemysłowej. Najważniejsze wnioski i spostrzeżenia były następujące.

1. W definicjach 4. Rewolucji przemysłowej podkreśla się zastosowanie nowoczesnych technologii i robotyki, inteligentne środowisko życia i pracy, cyfryzację i automatyzację, rewolucję platform i sieci, integrację świata fizycznego i cyfrowego. W rezultacie 4.

Rewolucji przemysłowej dzisiejszy świat charakteryzuje się wysoką zmiennością i niepewnością, które wpływają na procesy realne w gospodarce.

2. Stan zaawansowania 4. Rewolucji przemysłowej w Polsce jest relatywnie niski w porównaniu do krajów rozwiniętych. Mamy niski poziom cyfryzacji i robotyzacji, a także niski udział produktów high-tech w polskim eksporcie. Występują jednak również optymistyczne elementy, dotyczące wzrostu nakładów na B+R w Polsce, zmiany struktury finansowania B+R na rzecz przedsiębiorstw, stosunkowo wysokiego stopnia cyfryzacji w bankowości w Polsce i dosyć wysokiej skłonności banków w Polsce do finansowania technologii informacyjno-komunikacyjnych. W niektórych sektorach gospodarki Polska jest blisko granicy potencjalnej w zakresie cyfryzacji.
3. Podkreślono szereg barier wdrażania technologii informacyjno-komunikacyjnych w polskich przedsiębiorstwach. Są one związane z biurokracją administracji, brakiem kadr wykwalifikowanych, częstymi zmianami podatków, przedłużaniem okresów zwrotu VAT. W celu szerszego wdrażania innowacji konieczne jest skoordynowanie wysiłków sfer nauki, administracji i biznesu. Również klastry są formą indukowania 4. Rewolucji przemysłowej. Podkreślono również potrzebę początkowej imitacji innowacyjnych rozwiązań zagranicznych w celu późniejszych dynamicznych wdrożeń własnych innowacji.
4. Choć nowoczesne narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych są ważne, to same te narzędzia (komputery) nie rozwiązują problemu wdrożeń nowoczesnych technologii. Najważniejszy jest człowiek, który chce zastosować nowoczesne technologie. Kluczową rolę odgrywa tutaj przedsiębiorca zdobywca, który gotów jest zaryzykować i wdrożyć nowoczesne technologie.
5. W warunkach 4. Rewolucji przemysłowej następują istotne w przedsiębiorstwach. Zmiany te dotyczą zarówno modeli zarządzania przedsiębiorstwami, jak i zmian w ich konkurencyjności.
6. Nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne wywierają wpływ na funkcjonowanie rynku pracy. Mogą one zmniejszyć na krótki okres wielkość popytu na pracę, łagodząc w ten sposób niedobory siły roboczej w polskiej gospodarce. Zmieniają one również strukturę popytu na pracę według kwalifikacji, zwiększając popyt na pracę wykwalifikowaną. Wymagają one także większej elastyczności zatrudnienia i większej mobilności siły roboczej.

7. Niedobory siły roboczej, które pojawiły się w polskiej gospodarce, mają różne przyczyny. Są one związane z trendami demograficznymi, nasiloną emigracją polskich pracowników, nieśmiałą polityką imigracyjną w Polsce, obniżeniem wieku emerytalnego, a także częściowo z negatywnymi dla podaży pracy skutkami programu 500+.
8. Kluczowym czynnikiem dla czwartej rewolucji przemysłowej są inwestycje. Według trafnych założeń rządu powinny one w tej rewolucji stanowić 25% PKB. Jednakże polityki gospodarcze, edukacyjne i w ogóle polityka rządu trwale zakotwicza inwestycje w Polsce na poziomie 18% PKB.
9. Obok niskiego poziomu inwestycji w PKB poważnym zagrożeniem dla czwartej rewolucji przemysłowej w Polsce jest ich niska jakość prorozwojowa: państwo opóźnia ekologiczne inwestycje energetyczne, infostradowe i edukacyjne, przedsiębiorstwa przeznaczają coraz więcej kredytu nie na inwestycje lecz na bieżące funkcjonowanie a gospodarstwa domowe skracają silnie horyzont działania i w ograniczonym stopniu wydają pieniądze na konsumpcję inwestycyjną gwarantującą ich lepszą pozycję na rynku pracy i na emeryturze.